

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 5-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

**AXBOROTLASHGAN JAMIYAT SHAROITIDA FALSAFIY
TAFAKKURNING TRANSFORMATSIYASI**

Ergashev Oybek Qahramon o'g'li

Qo'qon universiteti, Ijtimoiy fanlar kafedrası o'qituvchisi

Muhammadjonova Dilmura A'zamjon qizi

Qo'qon universiteti, Iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada axborotlashgan jamiyat sharoitida falsafiy tafakkurning transformatsiyasi, uning asosiy yo'nalishlari va zamonaviy muammolari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va virtual makonning inson tafakkuriga ta'siri falsafiy nuqtai nazardan o'rganilgan. Shuningdek, globalizatsiya sharoitida milliy qadriyatlar, identifikatsiya va tanqidiy tafakkurning ahamiyati yoritilgan. Natijada, zamonaviy falsafaning jamiyat rivojidadagi metodologik va amaliy ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: falsafa, axborotlashgan jamiyat, falsafiy tafakkur, sun'iy intellekt, globalizatsiya, qadriyatlar, identifikatsiya, tanqidiy fikrlash.

Аннотация. В данной статье анализируется трансформация философского мышления в условиях информационного общества, его основные направления и современные проблемы. В исследовании рассматривается влияние цифровых технологий, искусственного интеллекта и виртуальной среды на человеческое мышление с философской точки зрения. Также освещаются вопросы национальных ценностей, идентичности и критического мышления в условиях глобализации. В результате обоснована методологическая и практическая значимость современной философии в развитии общества.

Ключевые слова: философия, информационное общество, философское мышление, искусственный интеллект, глобализация, ценности, идентичность, критическое мышление.

Abstract. This article examines the transformation of philosophical thinking in the context of the information society, its main directions, and contemporary challenges. The study explores the impact of digital technologies, artificial intelligence, and virtual environments on human cognition from a philosophical perspective. It also highlights issues of national values, identity, and critical thinking in the era of globalization. As a result, the methodological and practical significance of modern philosophy in societal development is substantiated.

Keywords: philosophy, information society, philosophical thinking, artificial intelligence, globalization, values, identity, critical thinking.

Kirish. XXI asrda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi jamiyat hayotining barcha jabhalariga chuqur ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, inson tafakkuri, dunyoqarashi va qadriyatlar tizimi tubdan o'zgarib bormoqda. Bunday sharoitda falsafa fanining o'rni yanada ortib, u zamonaviy muammolarni anglash

va ularni nazariy jihatdan asoslashda muhim metodologik vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Axborotlashgan jamiyat sharoitida falsafiy tafakkur faqat an'anaviy nazariy masalalar bilan cheklanib qolmay, balki sun'iy intellekt, virtual reallik, raqamli madaniyat kabi yangi fenomenlarni ham tahlil qilishni talab etadi. Shu bois ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda falsafiy tafakkurning transformatsiyasi va uning asosiy yo'nalishlari o'rganiladi.

Metodologiya Mazkur tadqiqotda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

Dialektik usul – ijtimoiy jarayonlarning o'zgaruvchanligini va rivojlanish qonuniyatlarini tahlil qilishda;

Tizimli yondashuv – falsafiy tafakkurning jamiyat bilan uzviy bog'liqligini aniqlashda;

Komparativ tahlil – an'anaviy va zamonaviy falsafiy qarashlarni solishtirishda;

Kontent-tahlil – ilmiy manbalar va zamonaviy tadqiqotlarni o'rganishda.

Tadqiqotning empirik bazasi sifatida zamonaviy falsafa, axborot jamiyati va madaniyatga oid ilmiy adabiyotlar xizmat qildi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki:

Axborotlashgan jamiyatda falsafiy tafakkur yangi shakl va mazmun kasb etmoqda. U endi faqat nazariy emas, balki amaliy muammolarni hal etishga yo'naltirilgan.

Raqamli texnologiyalar insonning bilish jarayonini o'zgartirib, "raqamli ong" tushunchasining shakllanishiga olib kelmoqda.

Virtual makonning kengayishi insonning identifikatsiyasi va ijtimoiy munosabatlariga yangi falsafiy muammolarni olib kirmoqda.

Axborot oqimining ortishi tanqidiy tafakkur va axborot madaniyatining ahamiyatini keskin oshirmoqda.

Muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, axborotlashgan jamiyat sharoitida falsafiy tafakkur nafaqat yangi mazmun kasb etmoqda, balki uning funksional vazifalari ham kengaymoqda. Endilikda falsafa faqat borliqni tushuntiruvchi nazariy tizim emas, balki inson faoliyatini yo'naltiruvchi amaliy-intellektual mexanizm sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Bu esa falsafaning metodologik imkoniyatlarini qayta ko'rib chiqishni talab etadi.

Birinchidan, raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning rivojlanishi insonning bilish jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. An'anaviy epistemologiyada bilish subyekt sifatida inson markazda turgan bo'lsa, hozirgi davrda algoritmlar va sun'iy tizimlar ham bilim ishlab chiqaruvchi subyekt sifatida maydonga chiqmoqda. Bu esa "bilimning tabiati nima?" degan klassik savolga yangicha yondashuvlarni talab etadi. Natijada, "raqamli epistemologiya" tushunchasi shakllanib, u bilimning ishonchliligi, manbasi va chegaralarini qayta tahlil qilish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Ikkinchidan, virtual reallik va ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi inson identifikatsiyasi muammosini murakkablashtirmoqda. Inson endi bir vaqtning o'zida bir nechta "raqamli shaxs"larga ega bo'lishi mumkin. Bu esa klassik falsafadagi "shaxs yaxlitligi" g'oyasiga muayyan darajada zid keladi. Shunday ekan, zamonaviy falsafa shaxs, ong va identiklik masalalarini yangi sharoitda qayta talqin etishga majbur bo'lmoqda.

Uchinchidan, axborot oqimining keskin ortishi tanqidiy tafakkurning ahamiyatini yanada kuchaytirdi. Bugungi kunda inson ko'p sonli, ba'zan esa qarama-qarshi axborotlar ichida to'g'ri yo'l topishi lozim. Bu esa falsafaning asosiy vazifalaridan biri bo'lgan tanqidiy fikrlashni rivojlantirishni dolzarb masalaga aylantiradi. Ayniqsa, yosh avlodni axborot manipulyatsiyasidan himoya qilishda falsafiy tafakkur muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

To'rtinchidan, globalizatsiya jarayonlari milliy qadriyatlar tizimiga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot makonining ochiqligi turli madaniyatlar o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirar ekan, shu bilan birga, milliy o'zlikni saqlab qolish muammosini ham yuzaga keltiradi. Bu jarayonda falsafa milliy va umuminsoniy qadriyatlar o'rtasidagi muvozanatni ilmiy asoslashda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, O'zbekiston sharoitida tarixiy-madaniy merosni zamonaviy kontekstda qayta anglash muhim ilmiy vazifa sifatida namoyon bo'lmoqda.

Beshinchidan, texnologik taraqqiyot bilan bog'liq etik muammolar tobora dolzarblashib bormoqda. Sun'iy intellektning qaror qabul qilish jarayonida ishtiroki, shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi, raqamli tengsizlik kabi masalalar falsafiy-etik tahlilni talab qiladi. Bu borada falsafa normativ mezonlar ishlab chiqishda va inson manfaatlarini himoya qiluvchi konseptual asos yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, zamonaviy falsafaning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida "inson–texnologiya–jamiyat" o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni tizimli tahlil qilish zarurati yuzaga kelmoqda. Bu uchlik o'rtasidagi uyg'unlik buzilgan taqdirda, ijtimoiy muammolar, ma'naviy inqiroz va identiklik yo'qolishi kabi xavflar paydo bo'lishi mumkin.

Umuman olganda, axborotlashgan jamiyat sharoitida falsafa fanining roli yanada ortib, u jamiyat rivojining strategik yo'nalishlarini belgilashda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois falsafiy tadqiqotlarni zamonaviy muammolar bilan uyg'unlashtirish, yangi metodologik yondashuvlarni ishlab chiqish va ularni ta'lim tizimiga joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, axborotlashgan jamiyat sharoitida falsafiy tafakkur sezilarli darajada transformatsiyaga uchramoqda. Bu jarayon yangi ilmiy yondashuvlar, tushunchalar va metodlarni talab etadi.

Falsafa zamonaviy jamiyatda inson ongini shakllantirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va global muammolarni anglashda muhim o'rin tutadi. Shu bois,

falsafiy tadqiqotlarni yanada chuqurlashtirish va ularni amaliy hayot bilan uyg'unlashtirish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Floridi, L. *The Philosophy of Information*. Oxford University Press, 2011.
2. Bostrom, N. *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press, 2014.
3. Turkle, S. *Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet*. MIT Press, 1995.
4. Castells, M. *The Rise of the Network Society*. Wiley-Blackwell, 2010.
5. Huntington, S. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. Simon & Schuster, 1996.
6. Moor, J. H. "What is Computer Ethics?" *Metaphilosophy*, 1985.

